

FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 73

CLEVELAND 3, O., MONDAY MORNING, APRIL 14, 1947

LETO XLIX—VOL. XLIX

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

"LENIN IN NASA BORBA." Slišalo se je to, kakor da nekateri že omagujejo in obupujejo nad celim komunističnim poskusom...

SVOBODA IN ŠOLA.

Da hočejo komunisti naprej po začetni poti do popolnega komunizma, kaže tudi načrt novega zakona o kontroli nad izdajanjem knjig...

Tudi profesorje po univerzah bodo bolj kontrolirali, kaj uče

(Dalje na 2. strani)

CIO v boju, da bi kongres ne napravil postav proti delavcu

V Washingtonu so se zbrali zastopniki 40 unijskih podružnic

Washington. — V oči telji unije CIO se so zbrali v Washingtonu da se organizirajo za boj proti sprejetju anti-delavskih postav...

Odseka obeh zbornic sta že sprejela predlog proti zaprtim delavnicam. Predlog ima tudi točko proti kolektivnemu pogajanju med unijo in delodajalcem...

DOLOČILI SO DENAR ZA POBJANJE PROHIBICIJE Milwaukee, Wis. — Bartenberska unija (AFL) je določila \$75,000 na svoji konvenciji...

NOVA FUNDLANDIJA ZA 49. DRŽAVO

St. Johns. — D. Jackman, delegat Novofundlandske narodne konvencije je predlagal, da bi se vprašalo vlado Zed. držav...

Lewis je zdaj pozval svoje unije, da naj odpro premogovnike

Kateri premogovnik se zdi uniji varen za delo, naj ga odpre

Washington. — John L. Lewis, predsednik unijskih premogovnikov je zdaj popolnoma spremenil svoj program. Se zadnji teden je ukazal svojim unijam...

IZ RAZNIH NASELJIN

Pueblo, Colo. — Mrs. John Trotter je dobila pismo od brata Janeza Pugeleja, posestnika vas Raplevo št. 6, Struge...

STALIN JE SPREJEL STASSENA

London. — Radio iz Moskve je poročal, da je Stalin sprejel v avdienci Harold Stassena, bivšega minnesotskega guvernerja...

SEIBERLING JE ZAPRLA BARBERTONO

Barberton, O. — Seiberling Rubber Co. je zaprla vrata, ker so odšli delavci na stavko...

Prihodnji councilman 32. varde

Kot znano, bo sedanji mestni odbornik 32. varde, John J. Prince, kandidiral za mestnega sodnika jeseni...

Na prigovarjanje mnogih prijateljev se je odločil, da bo kandidiral letos za councilmana v 32. vardi...

Forš ima pa pogodbo z unijo do maja. Vodstvo General Motors pravi, da je 10c zvišanje samo začasno...

NA DELAVSKI FRONTI

Stavka ameriških telefonskih uslužbencev se nadaljuje. Joseph Beirne, predsednik Federacije telefonskih uslužbencev...

RAZIONIRANJE ŽGANJA V DRŽAVI OHIO JE ZDAJ ODPRAVLJENO

Columbus, O. — Tisti, ki so v državi Ohio dozdaj kupovali žganje v državnih prodajalnah na karte...

AVTNE LICENCE BODO V 1948 RUMENE

Columbus, O. — Licenčne plošče za leto 1948 bodo v državi Ohio črne črke z rumenimi ozadjem.

ZENA MU JE UŠLA IN KO JO JE DOBIL NAZAJ, JO JE PREVEČ OBJEL

Pariz, Francija. — Václav Skropki, star 29 let, rodod Poljak, živi v kraju Arras, Francija...

STASSEN JE BIL PRAV V URALU NA RAZGLEDU

Moskva. — Harold Stassen, bivši minnesotski guverner, se je vrnil z obiska v Uralu. Tam si je ogledal industrijo v Sverdlovsk...

General Motors je ponudila uniji 10c več na uro

Predsednik unije, Walter Reuther je izjavil, da 10c ni dovolj

Washington. — Walter Reuther, predsednik unije avtnih delavcev (CIO) je kritiziral ponudbo General Motors, ki je pri volji plačati delavcem 10 centov več na uro...

Unija električarjev, radijskih in strojnih delavcev (C. I. O.), ki je dobila enako ponudbo za zvišanje mezde...

Unija avtnih delavcev je vprašala General Motors za 23 centov in pol več na uro...

To je prva avtna družba, ki je ponudila večjo mezdo. Chrysler se pogaja z unijo že več mesecev...

NOVI GROBOVI

Po en teden trajajoči boleznij umrl v St. Alexis bolnišnici v soboto popoldne ob 2 Anton Jaklič, samski, stanujoč na 7602 Union Ave. Po domače je bil poznan kot Augustinov...

SEIBERLING JE ZAPRLA BARBERTONO

Barberton, O. — Seiberling Rubber Co. je zaprla vrata, ker so odšli delavci na stavko...

AVTNE LICENCE BODO V 1948 RUMENE

Columbus, O. — Licenčne plošče za leto 1948 bodo v državi Ohio črne črke z rumenimi ozadjem.

ZENA MU JE UŠLA IN KO JO JE DOBIL NAZAJ, JO JE PREVEČ OBJEL

Pariz, Francija. — Václav Skropki, star 29 let, rodod Poljak, živi v kraju Arras, Francija...

STASSEN JE BIL PRAV V URALU NA RAZGLEDU

Moskva. — Harold Stassen, bivši minnesotski guverner, se je vrnil z obiska v Uralu. Tam si je ogledal industrijo v Sverdlovsk...

Ameriški demokralje so razjarjeni radi govora Wallace-a

Senator Lucas zatrjuje, da Wallace ne govori v imenu Zed. držav

Washington. — Bivši podpredsednik in bivši trgovski tajnik Henry Wallace je s svojim govorom v Londonu dvignil veliko prahu med demokrati v Ameriki...

Celo njegov bivši kolega pri vladil, Leon Henderson, je napadel Wallace-a, ki da šušmari okrog po Evropi in skuša razbiti politiko predsednika Trumana...

Edin senator Pepper iz Floride je Wallacea zagovarjal, češ, da simpatizira z njegovim stališčem.

Wallace je povedal začudenim Londončanom, da vodi program predsednika Trumana naravnost v vojno...

V petek sta bila rojena družini Mr. in Mrs. Joseph in Ann Mrhar dvojčka. Eden je takoj po porodu umrl...

Novorojenček Mrhar V petek sta bila rojena družini Mr. in Mrs. Joseph in Ann Mrhar dvojčka...

Seiberling je zaprla Barbertono Barberton, O. — Seiberling Rubber Co. je zaprla vrata...

Avtne licence bodo v 1948 rumene Columbus, O. — Licenčne plošče za leto 1948 bodo v državi Ohio črne črke z rumenimi ozadjem.

Zena mu je ušla in ko jo je dobil nazaj, jo je preveč objel Pariz, Francija. — Václav Skropki, star 29 let, rodod Poljak...

Stassen je bil prav v Uralu na razgledu Moskva. — Harold Stassen, bivši minnesotski guverner...

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Poroka — V soboto 19. aprila ob 9 dop. se bosta poročila v cerkvi sv. Vida Anton Palčić iz 6716 Bonna Ave. in Miss Rosalia Jerman iz 1012 E. 66. Place...

Naraslek v družini — Družino Mr. in Mrs. Edward Petkovšek, 967 Addison Rd. so obiskale vile rojenice in prinesle 9 funtov teško hčerko...

Luč dobimo — Danes ali jutri bo policija postavila prometno luč na St. Clair Ave. in 61. cesti.

Sorodnika iščejo — Sorodniki iz fare Zdole na Štajerskem bi radi zvedeli za naslov Frank Wahčiča, ki je nekad živel na 746 E. 152. St. v Clevelandu...

Pismo ima pri nas — Pri nas ima pismo Frank Demšar; piše mu Peter Malavski iz Judeburga.

V cerkvi sv. Mihaela v Cannon City, Colo. bo 16. aprila darovana sv. maša za pokojnega Ladislava Šuštaršič v spomin 16. obletnice njegove smrti.

Prestal operacijo — John Paulich Sr. iz 5238 St. Clair Ave. se nahaja v Cleveland Clinic, Euclid Ave. in 93. St. kjer se je podvrnil operaciji...

Papir bodo pobirali — Vodstvo deških skavtov nazonanja, da bodo fantje v soboto 19. aprila pobirali star papir in revije...

Lep koncert je bil — Glasbena Matica je podala včeraj popoldne v auditoriju SND na St. Clair Ave. sijajen koncert...

Sesta obletnica — Jutri ob 6:30 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojno Rose Zalokar v spomin 6. obletnice njene smrti.

Pohajči bodo imeli v ječah lepše čase Albany, N. Y. — Newyorkška legislatura je določila nekaj več denarja za prehrano postopacem v ječah...

BELI MENIHI

Povest iz prve polovice XII. stoletja
spisal IVAN ZOREC

"Ker ga je tisti človek izpodrinil pri nevesti. Da ne bi prišel pred krvavo sodnijo oglejskega očaka, ga je pobegnili v Trst. Znotraj mestnega obzidja je bil varen pred domačim sodnikom."

"Da, mesto le prerado daje potu malopridnim uskokom in lenuhom."
"Ta je izučen zidar, povsod je iskal dela, pa ga ni dobil; naposled je prišel tudi do mene in se mi spovedal. Všeč mi je bil, v službo sem ga vzel."
"Zatorej je tako plah," je Štefan razumel.

"Mislim pa, da bi znal močno udariti, če bi bilo treba."
"Upajva, da ne bo treba," se je Štefan nasmehnil. "Ljudje so po teh krajih prav prijazni."

"Rad bi vendarle že spet videl ljubo tržaško morje," je Kristof vzdihnil.

"In ko si boš oči napasel z morjem, te bo popalo, pa jo boš spet pogotil semkaj."

"Bržkone," je Kristof pokimal. "Saj ne morem drugače. Prime te in iti moraš. Kakor lastovka."

Oba sta premolknila in tiho ždela v soparici, ki je tiščala skozi vejave starega hrastja, masčobno kipečega v mlado želodje in zelene ježice.

"Če si zadosti srčan, seveda," je Kristof obtešaval prejšnjo misel. "Da, to je poglavitno, bi rekel. Napridi si tega onega, če srčnosti nimaš in trdne pesti, tako dolgo bo tvoje? Brodi po daljnih deželah ali na gnilo žid..."

za tržaškimi obzidjem in oprežno bulji čez morje, kaj bo, če vsako uro ne boš pripravljen?"
"Ze vem, kaj te peče," se je Štefan zresnil. "Benečani ti vro po glavi."

"Mar veš, ali niso spet tiskali v Trst, odkar naju ni doma? In da niso ukrali toliko in toliko našega brodovja in poškodovali naših solin?"

"Rajši mislim, da so jih dobili po smrčku, če so res pri-

šli."
"Hm, ko pa jih pride toliko in tako nenadoma!"

"E, pusti, saj niso vredni, da bi se gnal zaradi njih."

"Nevarni so, nevarni," je Kristof vedel. "Ko so Koper osleparili za njegove soline in za svobodo, bi radi ukrotili še naš Trst."

"Vem, skomina jih tudi po naših solinah, da bi imeli v rokah vso trgovino s soljo."

"Ko bo Trst beneški, ga bo konec!" je Kristof pribil in pogledal kvišku, kakor bi nebo samo poklical za pričo svojim besedam.

Po hosti je šumljala rahla sapa, sopara se je divgala od tal, spociti vonj in hoste je dihal po trati. — Kristof je vstal, se pretegnil in zagledal nakvišku. Na južni in zahodni strani neba so se preplezavali sivi oblaki, jug jih je gnal in gostil v večje in večje plasti, —hoj, vreme se bo sprevrglo!

Kristof se je ustrašil. "Mihael, pospravi in se pripravi, dalje moramo!" je zaklical služabniku, tovarnikom je ukazal trdo in ostro: "Brž brž napojite konje in natovorite!! Dež nam bo nagajal."

Mihael je pospravil posodje in sedlal gospodarjevega in Štefanovega konja in razmišljal:

"O, kaj bi dal, če ne bi bilo treba iti v Primorje! V Trstu je človek pač varen, po cestah na Krasu pa včasih le oprezujejo biriti oglejskega očaka in kaj lahko bi mi pri-

šli na sled. In potlej bi kmalu doživel glavosek. Z ubijavci nima oglejski oče nobenega usmiljenja..." Spomnil se je zločina, pokesal se ga ni tudi zdaj ne, kakor mu ga še nikoli ni bilo žal.

"Trst je vendarle preblizu Čedadu," ga je skrbelo. "Če bi mogel kam prav daleč, precej bi šel."
Zelo se je bal očaka in njegovih biritjev.

Tovorniki so brž natovorili konje in jih z vodiči spravili v prejšnjo vrsto: tudi obe oboženi četici sta že stali na svojem mestu.

"Zdaj pa že lahko gremo," je Budislav opomnil gospodarja. Kristof Planina je objahal vso vrsto, da bi videl, ali je vse v redu, zatrobil na rog in zamahnil z roko. Konji so zahrzali, vodiči zavpili, vsa vrsta se je napotila proti Kravjeku in Višnji gori.

Težka oblačica, ki se je bila preteče obesila nad Višnjo goro, se je po močnem jugu čez višenjsko hribovje zavlekla proti Posavju; brez hude ure se je po malem ponujal pohlevem dežek; pooblačilo in stemnilo pa se je, da je bolj in bolj razmočena pot bila tovarnikom kar pusta in nespešna.

Kristof Planina je bil ves v skrbeh. Strahoma se je oziral v nebes in s pridruženim glasom priganjal ljudi in konje, da bi hitreje hodili. Ali slaba pot je bila čezdalej bolj nezložna; dežek je rosil in rosil.

"Nič po lepji poti nas ne vodiš, Budislav!" je nejevoljno revsknil po vodniku, ki mu je jahal od strani.

"Če bi bili krenili po dolini, bi pot bila prav zložna, samo nekaj daljša pač; todkaj pa res ni nič prida," se je Budislav branil.

V dolgi vrsti so posamič stopicali konji in prhali po nerodni poti. Vodiči so tiho kleli in se ozirali po nebu, ki še ni obetalo kaj boljšega vremena.

Budislav bi bil rad razvedril gospodarja. Z roko je zamahnil v severno stran in dejal: "Tamle je Stična."
Kristof Planina se je ozrl. Sredi host, ki so se širile okoli in okoli, so mu oči v zapog-njenem kotu ujele velike laze obdelane zemlje, rumeneče v zlatu zoreče vsenice in zeleneče v zdravju doraščajočega ovsa. Prav v kotu se je po rebri usejalo majhno naselje in si podnožje namakalo v tšiškem potoku.

"Čigava pa je Stična?" je malomarno vprašal, da je kaj rekel.

"Višenjska, kakor je nekoli-tudi Šentvid, ki je bolj na desno, onstran Gradišča, tistegale višjega hriba."

Višenjski — Kristof Planina se je ustrašil že samega imena, ki mu je bilo v popotnih skrbeh na slabi poti že ušlo iz misli.

"Hitimo!" je velel. "Hitimo!"

Čez Vrhe so prišli na obrok, kjer je danes cerkva Svetega Duha, in sivi stolp višenjskega gradu, čepečega na strmem bribcu, se je pokazal iz gošče.

III.
Ko je tisti dan sonce stalo že skoraj na poldne, so višenjske gospodnje pripravile južino in čakale, da bi družina prišla z dela. Od predpečka so stopale na hišni prag in se jezile, češ, vse bo postano, ker dedec ne ve, kdaj je veleti domov.

"Ti, Tlepa pa dolgo ni z gradu," je Stojana zaklicala Mali.

"O, ne boj se zanj!" se je Mala smehljala. "Zagoveden je in osat, še besov se ne bi bal, pa bi se grajskih?"

"Nekaj pa le pleteničijo tile na gradu."

"Kaj neki?" je Mala v slast vpraševala.

"Nič prida ne. Tisti nepogledni kozavi orežec, ooskrbnik, valpet ali kdor že je, neki že vse dopoldne kar z dela pobira mladeniče in jih podi na grad."

"O Hotimir, moj Hotimir!" se je Mala ustrašila za sina. "Kaj ko bi bil vzel tudi njega?"

"Za Hotimira se ne boj!" jo je Stojana mirila. "Prepameten je, da ne bi vedel, kaj in kako je treba, če bi ga primorali iti, kamor se ti grajski brezbožniki vlačijo tako pogosto, odkar jih nima več kdo krotiti."

"Da, dokler se grofična Ema ni primožila v Trebnje, so se

podili le za zverjadjo po hostah, drugače jim ni bilo kaj reči."

"Res, ljubli so sestro, pa bali so se je tudi."

Iz Dednega dola je po strmi stezi med kočje prihajal prvi grajski hlapec Hartvik, ki so ga nekateri po tuje imenovali valpet in ki je v službo-prišel iz daljne tuje dežele.

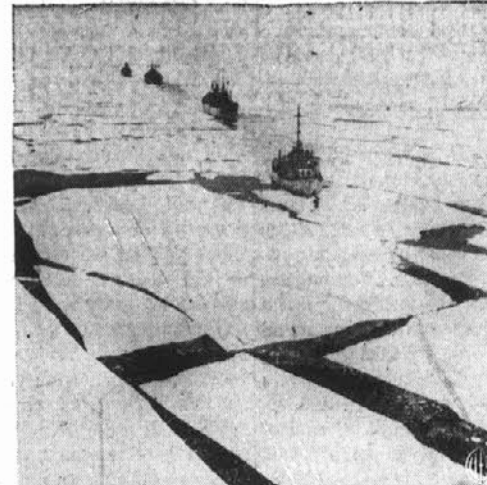
—AND THE WORST IS YET TO COME —in najhujše šele pride

Na straži v Jeruzalemu. — Na strehi bivšega nemškega poslanstva je nastanjena angleška vojaška straža. Slika nam predstavlja dva angleška vojaka v stražni službi. Straže širom mesta so v telefonski zvezi med seboj. Spodaj pa je videti zgodovinke Damaščanka vrata, ki vodijo v arabski del mesta.

Mlada mati brez nog. — Mrs. Lelia West Winans, stara 25 let je med vojno potovala po vojaških bolnišnicah, kjer je razkazovala vojnim ranjencem, kako lahko se hodi tudi z umetnimi nogami. Z njo na sliki je tudi njena hčerka Sandra Kathryn.

Byrdova ekspedicija na južni tečaj bi bila skoraj ostala v ledu in že se je bilo bati, da ne bo ušla pravočasno iz ledu. V ospredju na sliki je videti ladjo Northwind, razbijalko ledu, ki dela pot ostalim ladjam skozi zamrznjeno morje.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijaka tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni cenl. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave. HENDERSON 0628

V BLAG SPOMIN
ČETIRTE OBLETINICA SMRTI NAŠEGA NEPOZABNEGA SINA IN BRATA

Sgt. Anthony Golinar
ki je dal svoje mlado življenje za domovino 13. aprila 1943.

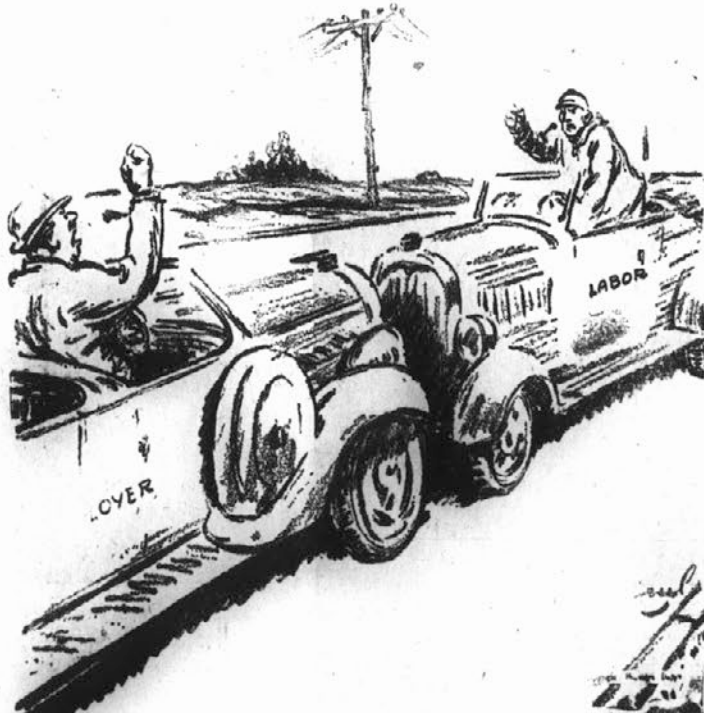
Grobar tamkaj je izkopal tiho, hladno jamico, kjer uredragi naš pokolnik v miru na nas čakal bo.

Žalujoci ostali:
OČE, MATI, BRATJE IN SESTRE.

Cleveland, O., 14. aprila 1947.

WHEN ROAD HOGS MEET!

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti
v
vsaki slovenski hiši